

DOI 10.36074/11.12.2020.v4.46

ПРАКТИЧНО-ПРАГМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ

ORCID ID: 0000-0003-4295-2934

Левченко Фессалоніка Григорівна

канд. пед. наук, доцент,
старший науковий співробітник відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

УКРАЇНА

«Вільний розвиток особистості», творча ініціатива, самостійність учнів, конкурентоспроможність, мобільність майбутніх фахівців, - ось складові оновленого змісту освіти у XXI столітті. Зазначені характеристики оновленого змісту освіти є характерними для компетентного підходу, який набуває зараз все більшої актуальності.

Суть цього підходу в пріоритеті позапредметних, особистісно значущих знань і вмінь над предметними знаннями, а досвід показав, що найбільш соціально адаптованими виявилися люди, що володіють не сумою академічних знань, а сукупністю особистісних якостей: ініціативності, підприємливості, творчого підходу до справи, вміння приймати самостійні рішення.

Поняття «компетентнісний підхід» ототожнюється зі спрямованістю освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Компетентнісний підхід скеровує освіту на формування цілого набору компетентностей (знань, умінь, навичок, ставлень тощо), якими мають оволодіти майбутні фахівці [2].

Введення компетенцій в нормативну і практичну складову освіти дозволяє вирішувати проблему, типову для української школи, коли учні можуть добре опанувати набором теоретичних знань, але відчують значні труднощі в діяльності, що вимагає використання цих знань для вирішення конкретних життєвих завдань або проблемних ситуацій.

Спрямовуючи освітній процес на формування компетентностей цей підхід спирається на дидактичне підґрунтя із принципів. Зокрема на принцип спрямованості на результат. Відповідно до цього принципу сучасний випускник має відповідати запитам ринку праці та мати потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем.

Опитування проведене Д. Равеном серед випускників шкіл показало, що серед якостей, необхідних людині для праці, на першому місці були названі здатність працювати самостійно; брати на себе відповідальність; проявляти ініціативу; готовність помічати проблеми і шукати шляхи їх розв'язання; уміти аналізувати нові ситуації, застосовуючи для цього знання; здатність співпрацювати з іншими; здатність засвоювати нові знання; уміння приймати рішення [3]. Проте сучасна школа або не вчить цим якостям, або в результаті навчання ці якості розвиваються недостатньо.

Отже першочерговим завданням сучасної школи є забезпечення навчального процесу таким чином, щоб за результатами навчальної діяльності учні могли швидко адаптуватись у самостійному житті, цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави. Виходячи зі

сказаного, необхідно наблизити зміст навчання до змісту життя. Спрямувати навчання на пояснення життєвих ситуацій і підготовку компетентної людини. Найкраще ці завдання може вирішити компетентісний підхід.

Реалізація компетентісного підходу має сприятливий вплив на саме освітнє середовище, оскільки посилюється мотивація молоді до навчання, підвищується зацікавленість у його результатах, стимулюється ставлення до знань як до особистісно значимих.

Практично-прагматична спрямованість компетентісного підходу відображає його скерованість на вирішення питань, які виникають перед людьми в різноманітних практичних ситуаціях, виключно важливу роль досвіду для набуття людиною компетентностей, підхід до знань як до інструменту ефективного розв'язання життєвих проблем.

Ситуація на сучасному ринку праці вимагає від фахівця якісно здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог суспільства. Значно розширюються і вимоги до необхідності формування такої особистості, яка спрямована на ґрунтовне, доцільне, креативне вирішення професійних завдань, може виконувати посадові обов'язки у мінливих умовах організації праці, прагне до самовдосконалення і професійного зростання. Створенні умов для прояву індивідуальності людини, становлення унікального стилю її життєдіяльності, формування у майбутнього фахівця умінь самостійно визначати способи здійснення професійної діяльності, що є ознакою його компетентності.

Отже реалізація принципу спрямованості на результат в умовах запровадження компетентісного підходу сприяє переорієнтації сучасного освітнього процесу таким чином, щоб здобуті знання мали практичну спрямованість. Набуті випускником за роки навчання компетентності сприяли вирішенню життєвих ситуацій, входженню в доросле професійне життя практико зорієнтованим.

Список використаних джерел:

- [1] Химинець, В.В. (2009) Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець.
- [2] Равен, Д. (2001) Фрагмент книги «Компетентность в современном обществе». Психолог, (4), 102-106.